بسم الله الرحمن الرحیم

اول فصل
عمومي موضوعات

اول مبحث:

په دي مبحث کې په لاندې موضوعاتو باندې بحث کوو.

د ملګرو ملتونو د سازمان پیدایښت، خصوصیات، اهداف او اصول، غړیتوب، د غړیتوب څنډول او د غړیتوب څخه وتل، د عضویت د حاصلولو طرزالعمل.

اول جز: د ملګرو ملتونو د سازمان پیدایښت:

کله چې په ۱۹۳۹م کال کې المان په چکسلواکیا حمله وکړه او د فرانسې او انګلستان لخوا ورته التي ماتم ورکړل شو; مګر المانیانو کومه اعتنا ونکړه او خپل پیشرفت ته یې دوام ورکړ نو فرانسه او انګلستان هم عملاً جنګ ته داخل شو او پدې ترتیب د نړی زیات شمیر هیوادونه د یوې او بلې خوا سره د کمک دپاره ودریدل او عملاً دوهم نړیوال جنګ شروع شو [illegible] جامعه ملل سازمان ناکامي په ثبوت ورسېده او د همدې وخت یعنې ۱۹۳۹ م کال څخه تر ۱۹٤٥ م کال پورې نوموړی جنګ دوام درلوده د دې جنګ په دوام کښې بیا د نړیوالو سره دا فکر پیدا شو چې باید په نړیواله سطحه داسې یو سازمان موجود وي چه په آینده کښې ددې جنګونو مخه ونیسي. د ۱۹٤۲ م کال د جنوري په لمړۍ نیټه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

متحدینو لخوا یا هغه هیوادونه چه د المان په مقابل کښې ولاړ ؤ او شمیر یې ۲٦ هیوادونو ته رسېدل، یوه اعلامیه خپره شوه چې پدې اعلامیه کښې د لمړئ ځل لپاره د ملګرو ملتونو د سازمان نوم یاد شوی ؤ چه داسې سازمان باید ایجاد شي چه په اینده کښې د جنګونو مخه ونیسي او د دې نوم باید ملګرې ملتونه وي پدې اعلامیه کښې علاوه ددې څخه د محوري ملکونو په مقابل کښې د نهایي کامیابی پورې د جنګ په دوام تینګار شوي ؤ، ددې څخه وروسته په ۱۹٤۳ م کال کښې نورو درې هیوادونو چه د متحدینو د قواوو هیوادونه یعنې امریکا، انګلستان او شوروي اتحاد څخه عبارت ؤ. د نومورو هیوادونو خارجه وزیرانو په ۱۹٤۳ م کال د اکتوبر په میاشت کښې په مسکو کښې یو کانفرانس دایر کړل او پدې کانفرانس کې د ملګروملتونو د سازمان په جوړیدو تاکید وکړ بیا د همدې ۱۹٤۳ م کال د دسمبر په میاشت کښې د پورته ذکر شوو ملکونو رئیسانو د خپلو ملکونو خارجه وزیرانو طرحه تاید کړه چه د رئیسانو غونډې په تهران کښې صورت نیولې ؤ او بیا ۱۹٤٤ م کال کښې د خلورو قوي هیوادونو رئیسانو چه درې یې پورته ذکر شوي او یو ورسره د چین هیواد هم ورزیات شوه. د اګست د میاشتې څخه تر اکتوبر تر میاشتې پورې د امریکا د متحده ایالاتو د واشنګتن د ښار په یو عمارت کښې چې(Dumbarton Oaks) په نوم یادیده یوه طولاني غونډه جوړه کړه چه پدې غونډه کښې د امریکا، انګلستان،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرانسې او شوروي اتحاد نمايندګانو د ملګروملتو د سازمان د منشور د يوې مسودې په حيث تيار کړ همدارنګه په ۱۹۴۵م کال د فبروري په مياشت کښې د امريکا، شوروي او انګلستان د هيوادونو رئيسانو د شوروي اتحاد د کريما ايالات د يلتا په ښار کښې يو کانفرانس داير کړ چې پدې کانفرانس کې نوموړو درې قوي دولتونو دا پريکړه وکړه چې بايد په ۱۹۴۵ م کال د اپريل د مياشتې په ۲۵ نيټه د امريکا د سانفرانسيسکو په ښار کې يو کانفرانس داير شي او پدې کانفرانس کې بايد د ملګروملتونو منشور تصويب او امضا شي د پورته پريکړی په اساس په ۱۹۴۵م کال کښې د امريکا د سانفرانسيسکو په ښار کښې کانفرانس جوړ شو چې د اپريل د ۲۵ څخه يې د جون د ۲۶ نيټې پورې دوام درلوده او همدا د دوهم نړيوال جنګ د پای ورځې هم وی چه د جون په ۲۶ نيټه د ملګروملتونو منشور د پنځوس هيوادونو د نمايندګانو لخوا د سانفرانسيسکو په ښار کښې امضاء شو او بيا د همدې ۱۹۴۵م کال د اکتوبر په ۲۴ نيټه نوموړې منشور عملاً تصويب شو چه لدې امله د اکتوبر ۲۴ نيټه په ټوله نړۍ کښې د ملګروملتونو د ورځې په نوم يادېږي . زمونږ هيواد کښې دغه ورځ د عقرب د دوهمې نيټې سره سمون خوري چه پدې ترتيب د ملګروملتونو سازمان په پورته تاريخ رسماً تاسيس او منځته راغې . د ملګروملتونو منشور ۱۹ فصله لري او ۱۱۱ مادې لري. نن ورځ د ملګروملتونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازمان په دنیا کښې عملاً موجود دې او د دنیا په هره برخه کښې د مختلفو مشکلاتو د حل لپاره رسیدګي کوي.

دوهم جز: د ملګرو ملتونو د سازمان خصوصیات:

هر نهاد او سازمان د ځان لپاره ځه ځانګړي خصوصیات او مشخصات لري چې د ملګروملتونو سازمان هم خپل خصوصیات او مشخصات لري چه په لاندې ډول یې توضح کوو.

اول- د ملګروملتونو د منشور څخه معلومیږي چه یوازی دولتونه کولای شي ددې سازمان غړیتوب ترلاسه کړي ځکه چې نوموړی سازمان یو بین الدول سازمان دی نو اعضاء یې باید دولتونه وي ، نه سازمانونه، نه افراد او نور حکمي شخصیتونه .

دوهم – د ملګروملتونو د منشور د دوهمې مادې د اولې فقرې څخه د دې سازمان یو بل خصوصیت هم معلومیږي او هغه دا چه ملګروملتونه د ټولو ملکونو ملي حاکمیت ته احترام لري او هر غړې هیواد په مساوي ډول په ملګروملتونو کښې د یوې رائی حق لري. ددې اظهاراتو څخه دوه نتیجې لاسته راځي:

1. دا چې ملګروملتونه کوم دولت ندې; بلکه یو نړیوال سازمان دې.
2. ملګروملتونه کوم مافوق الدول سازمان هم ندې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم – د ملګروملتونو د سازمان دريم خصوصيت دا دی کوم چې د دوهمې مادې، اوومې فقرې څخه معلوميږي چې ملګروملتونه حق نلري چه د دولتونو په داخلي چارو کې مداخله وکړي او يوازی د هغه موضوع په حل کې مداخله کوي، کوم چې بين المللي جنبه ولري.

دريم جز: د ملګروملتونو د سازمان اهداف او اصول:

د ملګروملتونو سازمان هم د جامعه ملل غوندې ځانګړې اهداف او اصول لري چې مهمترين يې په لاندې ډول دي.

الف-اهداف:

1. د بين المللي امنيت دقيام او د دغه مقصد د حصول په غرض د ټولو اجتماعي او مؤثرو اقداماتو اختيارول تر څو چې امنيت ته د لاحقه خطرونو او جابرانه يرغلونو او نورو امن ماتوونکو افعالو مخه ونيول شي او د امن په دايره کښې د عدالت په اساس او د بين المللي قانون سره سم د هغو بين المللي شخړو او صورت حال په باب چې امن او سلاميتا خرابوي مفاهمه يا تصفيه وکړل شي.

2. د مساوي حقوقو او د ملتونو د خپلواکۍ د اصولي حق د احترام په اساس د قومونو ترمنځ دوستانه تعلقات ټينګول او د جهاني امنيت د

(c) ketabton.com: The Digital Library

استحکام او ساتلو لپاره د نورو مناسبو تجویزونو غوره کول.

3. د بین المللي اقتصادي، اجتماعي، ثقافتي او هغو مسایلو د فیصله کولو په غرض چه د بشر دوستی له نوعې څخه وي، بین المللي مرسته حاصلول او د نسل، جنس او مذهب له توپیر پرته د انساني حقوقو احترام او دغه ډول په ټولو انسانانو کښې د حریت او استقلال جزبه تقویه کول.

4. د دغه مشترکه مقصد د لاسته راوستلو په غرض د ملتونو او دولتونو په اعمالو کښې د ربط او هماهنگی پیدا کوونکې مرکز حیثیت اختیارول.

ب- اصول:

1. د دغه مؤسسې اساسي تګلاره پدې ډول ده چه د هغې ټول غړي مقتدر او مساوي درجې خاوندان دي.

2. د دې لپاره چې د عضویت له حقوقو او ګټو څخه ټول غړي په مساوي توګه ګټه واخلي ټول ارکان به په ښه نیت سره هغه وظایف سر ته رسوي چه تر دغه منشور لاندې په هغوي باندې ایښودل کیږي.؛

3. ټول غړي به خپلې بین المللي شخړې د امنیت په دایره کښې داسې تصفیه کوي چه بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

المللي امنيت ته هيڅ ډول خطر پېښېدونکې نه وي.

4. ټول غړي به پخپلو بين المللي تعلوقاتو کښې د بل مملکت د مليت يا سياسي آزادۍ په خلاف د تهديدولو او طاقت له استعمال څخه ډډه کوي او له هر هغه عمل څخه به ځانونه ژغوري چې د ملګروملتونو د اغراضو او مقاصدو منافي او معارض وي.

5. د ملګروملتونو ټول غړي به په هغوعملياتوکښې چې تردغه منشورلاندې اختيارشوي وي له دغه موسسې سره هرډول مرسته کوي اوله داسې هيوادوسره به له مرستې څخه ځان ژغوري چې دهغه په خلاف ملګري ملتونه عملي اقدامات کو ي اوبنديزونه وربانديې لګوي .

6. دغه موسسه ددې امر يقين حاصلول غواړي چې دبين المللي امنيت دساتني لپاره دي هغه مملکتونه هم حتي المقدر ددغواصول سره سم کاروکړي چې په دغه مؤسسه کښې غړيتوب نلري.

7. ددې منشور د هيڅ جز مقصد داسې ندي چه د ملګروملتونو موسسو ته دي د کوم مملکت په هغو کورنيو چارو کې د بڼايه مداخلې واک ورکړل شي چه د هغه مملکت خاص کورني معامله وي او نه دغه منشور خپل غړي پدي باندي مجبوررولای شوي چه دغه ډول چاري دي ددغه منشور

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اساس د تصفیه لپاره وړاندي کړي خو پدي اصل سره په هیڅ ډول تر اووم باب لاندي د عملي اقداماتو واک نه متاثره کیږي .

څلورم جز: عضویت:

د ملګروملتونو لمړني او اصلي غړي به هغه هیوادونه وي چه د بین المللي موسسي د سن فرانسسکو په منعقده کنفرانس کي یي برخه اخیستي ده او یا یي پخوا تر هغه د متحدینو پر هغه اعلان باندي لاسلیک کړي وي چه د ۱۹٤۲ کال د جنوري په لمړي نیټه خپور شوي ؤ او هغه ممالک چه برسیره ددي منشور په لاسلیک کولو یي تر ۱۱۰ مادي لاندي د هغه توثیق کړي دي .

1. د ملګرو ملتونو د عضویت دروازه هغه ټولو امن خوښونکو هیوادونو ته خلاصه ده چه پدغه منشور کي ذکر شوي مسولیتونه و مني او د دغي موسسي په عقیده د دغو وظایفو د اجرا کولو قابل او تیار وي .
2. د ملګرو ملتونو په موسسه کي به د دغه ډول کوم مملک کډون به د امنیه مجلس په سپارښت او دعمومي اسمبلي د تصویب په اساس وي .
3. عمومي اسمبله د ملګروملتونو هر غړی چه د هغه په خلاف امنیه مجلس عملي اقدامات کړي او بندیزونه وربانديږ لګولي وي، د امنیه مجلس

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوښتنې په اثر د عضويت د حقوقو او اختياراتو له استعمالولو څخه منع کولې شي او امنيه مجلس واک لري چه د دغه حقوقو او اختياراتو استعمالول بيا هم د دوهم ځل لپاره پرځاي کړي.

عمومي اسمبله کولې کولې شي چې د ملګروملتونو داسې غړې چه پرله پسې يې د دغه منشور له مندرجه اصولو څخه تيرى کړى وى د امنيت د مجلس د غوښتنې په اثر د دغه مؤسسې څخه وباسي.

پنځم جز: د ملګروملتونو په سازمان کې د عضويت د لاسته راوړلو طرز العمل:

د عضويت غوښتونکې هيواد بايد د ټولو لمړى غوښتن ليک د ملګروملتونو سرمنشي ته وليکي نوموړى غوښتن ليک د سرمنشي پواسطه وروسته د امنيت شوري ته راجع کيږي تر څو غور پرې وکړي، امنيت شوراى دا غوښتن ليک يو کيسيون ته راجع کوي چه د نوو اعضاؤ د قبول کميسيون ورته وائي تر څو هغه هم پرې غور وکړي. نوموړې کميسيون بيا ددې هيواد په هکله معلومات راټولوي او ورسره خپل نظريات هم ليکي او دوباره ئې امنيت شوراى ته ليږي. د امنيت شوراى د نوموړى کميسيون نظريات او معلومات په خپله يوه غونډه کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر غور لاندې نيسي او د دې هيواد د غړيتوب موضوع څيړي نو كه د څيړنې څخه وروسته د امنيت شوراى د پنځلسو (۱۵) غړو څخه نه (۹) غړو موافقه رائې وركړه، نوموړى هيواد غريتوب ترلاسه كوي خو پدې شرط چه نه (۹) غړو كښې بايد پنځه (۵) دايمي غړې بايد موافق وي مگر كه موافق رائى د نه (۹) څخه كمې وي او يا هم د اصلي او دايمي اعضاؤ څخه كوم يو موافقه رائيه ونلري نو نوموړى هيواد عضويت لاسته نشي راوړې حتى كه د امنيت شوراى د پنځلسو (۱۵) غړو څخه څوارلس (۱٤) يې موافقه رائې وركړې او يوازې يو دايمي غړې مخالفه رائيه وركړي بيا هم عضويت رد كيږي چې ديته د ويتو د حق څخه استفاده كول وايي، خو كه چيرې د پنځو (۵) دايمي غړو سره په نه (۹) موافقو رائو دا هيواد تائيد شو نو دا موضوع بيا د ملگروملتونو عمومي اسملې ته ليږل كيږي چه د امنيت شوراى نظر ورسره مل وي بيا هلته په عمومي اسملې كې پدې موضوع غور كيږي او د بحث وروسته وربانديې رائه گيري كيږي نو كه د حاضرو غړو هيوادونو څخه دو ثلثو موافقو رايو په اخيستلو بريالې شو نو نوموړې هيواد په ملگروملتونو كښې عضويت ترلاسه كولاى شي.

شپږم جز: د عضويت ځنډول:

په بعضې مواردو كښې د ملگروملتونو د يو غړي هيواد غړيتوب په تعليق كښې اچول كيږي چه اكثراً دا په هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت کښې وي چه د امنیت شوارى د کوم متجاوز یا تیریکوونکی هیواد په ضد کوم امنیتي او قهري تدبیر نیسي نو پدې وخت کښې د نوموړې هیواد عضویت ځنډوي خو ددی شورای دافیصله قاطع نه وي بلکه مجبوره ده چې عمومي اسملې ته دا سفارش وکړي تر څو د دغه هیواد غړیتوب وځنډوي او عمومي اسملې دا موضوع څېړي که پدې هکله دوه ثلثه موافقه رائیه موجود وي نو ددې هیواد غړیتوب په تعلیق کې اچول کیږي.

د تعلیق معنی دا ده چه غړې هیواد نشي کولی چه د هغه امتیازاتو څخه ګټه واخلي چه پخوایې درلودل لکه د رائي ورکول او په جلساتو کې شرکت کول. خو که د امنیت شورای وغواړي چه د نوموړې هیواد غړیتوب دوباره برحال کړي نو بیا پدې موضوع رائیه ګیري کیږي او که بیا هم دو ثلثه مثبتې رایې په دې هکله موجودې وي نو هیواد دوباره خپل غړیتوب برحالوي او خپل غړیتوب لاسته راوړي.

اووم جز – د عضویت د لاسه ورکول:

کله کله داسې هم واقع کیداې شي چې د ملګروملتونو په سازمان کې کوم غړی هیواد خپل غړیتوب د لاسه ورکړي چه دا موضوع په دوه ډوله صورت نیسي .

١- اختیاري اخراج.

٢- اجباري اخراج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- اختیاري اخراج: دا پدې معنی چې عضوه هیواد پخپله خوښه بغیر د کوم زور او جبر څخه د غړیتوب څخه وتل غواړي چې پدی مسئله کښې هیڅ کوم مشکل نشته او څنګه چې د عضویت لاسته روړل اختیاري وي، د لاسه ورکول یې هم اختیاري وي خو فقط د ملګروملتونو دفتر ته یو لیکلې خبر ورکوي.

۲- اجباري اخراج: لکه څنګه یې چه د نوم څخه معلومیږي پدې اخراج کښې یو غړې هیواد پخپله نه غواړي چه د ملګروملتونو د عضویت څخه ځان خارج کړي بلکه د ملګروملتونو لخود اجباراً خارجیږي او دا هغه وخت کیږي چه یو غړې هیواد په متواتر او مکرر ډول د ملګروملتونو د منشور څخه تخلف وکړي نو پدې صورت کې ددې هیواد موضوع د امنیت شورای په یوه جلسه کښې تر غور لاندې نیول کیږي نو که د امنیت شورای نه (۹) غړو د پنځه دایمي غړو په ګډون پدې هکله موافقې رائې ورکړي نو هیواد اخراج کیږي خو د امنیت شورای فیصله نهائي نده او موضوع بیا هم عمومي اسملې ته راجع کیږي چه هلته د خبرو او بحث څخه وروسته پرې رائې ګیري کیږي که چیري دو ثلثه موافقي رائې د نوموړي هیواد په اخراج باندی موجود شي نو هیواد اخراج کیږي. (د پوهنیار عبدالنبي بصیرت لکچر نوټ)

دوم فصل

د ملګروملتونو اداري جوړښت :

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګري ملتونه په حقيقت کي د يو تعداد ارګانونو څخه جوړ شوي دي ،چه دا ارګانونه عبارت دي د عمومي اسمبلي ، د امنيت شوراي ، اقتصادي او اجتماعي شوراي ، د قيموميت شوراي ، دعدالت بين المللي محکمه او دارالانشا . چه موږ هريو ددي ارګانونو څخه په جدا ډول مطالعه کوو:

لمړي مبحث : د ملګروملتونو د سازمان عمومي اسمبله :

عمومي اسمبلي د ملګرو ملتونو د سازمان د شپږو اصلي ارګانو نو څخه يو ارګان دي چه د ملګرو ملتونو د سازمان د غړو هيوادونو ټول نماينده ګان پکي شتون لري په واقعيت کي عمومي اسمبله د غړو هيوادونو د نماينده ګانو څخه جوړه شويده او په عمومي اسمبله کي ټول هيوادونه يو شان او مساوي حقوق او وجايب لري يعني په عمومي اسمبله کي د غړو هيوادونو د نماينده ګانو تر منځ کومه برتري وجود نلري لکه د امنيت په شوراي کي چه دائمي غړي د غير دائمي غړو په مقابل کي د ويټو حق لري ، عمومي اسمبله د نړيوالي سولي لپاره وړانديزونه او پيشنهادات کوي او همدارنګه دا قتصادي او اجتماعي او د بشر د حقوقو د ترقي لپاره لازمي لارښووني کوي . د عمومي اسمبلي په اړوندپه لاندي موضوعاتو باندي رڼا اچوو : (WWW. Wikipedia.com)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول جز: د عمومي اسمبلي جوړښت :

دا چه عمومي اسمبلي د نړيوال ماهيت لرونکي ده ولي په پرله پسي کلونو کي د نوو غړو د جذب څخه يي ځان ساتلي چه نوو غړو ته د عضويت د نه ورکولو دوه لاندي دلايل د مطالعه لاندي نيسو :

١- د دوه لويو قدرتونو رقابت

٢- او د بعضي هيوادونو وړوکوالي

١- د دوه لويو قدرتو رقابت : د ١٩٥٥ م کال پوري د امريکا او شوروي اتحاد تر منځ رقابت د ملګرو ملتونو په سازمان کي د نوو غړو د عضويت اخيستلو مانع وه ولي وروسته بيا زيات هيوادونه د لويو او وړو هيوادونو څخه د ملګرو ملتونو په سازمان کي عضويت لاسته راوړ چه پدي ډول عمومي اسمبلي نړيوالتوب ثابت او حقيقت يي پيدا کړ .

ځيني هيوادونه د يو خاص حالت په لرلو سره د ملګروملتونو د سازمان عضويت وانه خيستة لکه دواړه آلمانونه ، دواړه کورياګاني بيا وروسته په ترتيب سره په ١٩٧٣ او ١٩٩١ کلونو په جريان کي دي هيوادونو د ملګرو ملتونو په سازمان کي عضويت قبول کړ و ، په اوس وخت کي په دنيا کي يواځي د سويس هيواد دي چه د ملګروملتونو په سازمان کي پدي دليل غړيتوب نلري چه د بي طرفی سياست يي غوره کړي البته د اتريش هيواد د بي طرفه هيواد په عنوان په ١٩٥٥ م کي د ملګرو ملتونو د سازمان عضويت يي قبول کړ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د نوو هیوادونو د عضویت د اخیستلو بله مانع د نوموړو هیوادونو وړوکوالي وه : په اویایمه لسیزه کي د امریکا متحده ایالاتو او ځیني نورو غربي هیوادونو د نړي د ځیني وړو هیوادونو د عضویت سره د ملګرو ملتونو په سازمان کي پدي دلیل یي مخالفت کولو چه دوي خپل تعهدات د منشور په اساس سرته نشي رسولي ، ان تردي چه په ۱۹٦۷م د جون په میاشت کي سرمنشي په خپله وینا کي وویل چه د نړي واړه هیوادونه د خپلو تعهداتو څخه د منشور له مخي نشي راوتلي . بیا وروسته په نړي کي د استعمار په لړ والي سره او په پرله پسي ډول د نوي هیوادونو په پیدایښت سره په ملګروملتونو کي د عضویت د اخیستلو په رابطه نظریاتو بدلون پیدا کړو او د اویایمي لسیزي د لمړیو څخه زیاتو هیوادونو د ملګرو ملتونو په سازمان کي عضویت لاسته راوړ. (ص،۱۱۹ ، سازمان هاي بین الملل ، داکتر رضا موسی ذاده)

دویم جز : رایه ورکول په عمومي اسمبله کي :

د رایه ورکولو مسئله په عمومي اسمبله کي دیره مهمه موضوع ده چه د مختلفو موضوعاتو په اړوند د عضو هیوادونو د نمایندګانو لخوا سرته رسیږي . هغه مسایل چه په عمومي اسمبله کي پري بحث کیږي کولي شو په دوه برخو تقسیم کړو :

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : مهم مسایل : د مهمو مسایلو په اړوند په عمومي اسمبله کي د اکثریت رایو په واسطه تصمیم نیول کیږي مهم مسایل په لاندي ډول دي .

- د بین المللي سولي او امنیت دساتلو لپاره لازمي لارښووني .

- د امنیت د شوراي د دائمي غړو انتخاب کول .

- د اقتصادي او اجتماعي شورای د غړو انتخاب کول .

- د قیمومیت د شوراي د غړو انتخاب کول .

د ملګرو ملتونو په سازمان کي د نوو غړو قبلول .

- د عضو هیوادونو عضویت په تعلیق کي اچول (د حقوقو او مزایاوي) او اخراج کول .

- هغه مسایل چه د قیمومیت نظام ته راجع کیږي .

- د ملګرملتونو د سازمان د بودیجي په اړوند مسایل او موضوعات .

ب :په عادي مسایلو کي فقط د رایو په اکثریت تصمیم نیول کیږي عمومي اسمبلي کولي شي چه ځیني عادي مسایل هم د مهمو مسایلو په فهرست کي زیات کړي ولي عمومي اسمبلي تر اوسه لدي حقه استفاده ندي کړي (ص،۱۲۱،سازمان هاي بین الملل

- عمومي اسمبلي یوازي د یوي رایي د ورکولو حق لري .

د ملګروملتونو هغه غړي چه په کافي اندازه مالي حیصه وربانديي پاتي وي او بقایات د دوو کالو د سهم له مقدار سره مساوي او یا تر هغه ډیر وي په عمومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسمبلي کي رايه نشي ورکولي ، خو برسيره پدغه ممانعت عمومي اسمبلي دغه ډول غړي ته پدي شرط باندي د رايه ورکولو حق ورکولي شي چي عمومي اسمبلي يقين ولري پدغه ورکړه کي د دغه غړي ناکامي داسي حالاتو نتيجه ده چه د نوموړي رکن د قدرت د باندي دي . (د ملګرو ملتونو د منشور ۱۹ ماده)

د رايه اخستلو او ورکولو مسلي په اړوند بايد يادونه وکړو چه په عمومي اسمبلي کي ټول غړي هيوادونه د رايه ورکولو يوشان او مساوي حق لري ، د رايه ورکولو په موضوع کي هيڅ لوي هيوادونه او واړه هيوادونه مترقي او غير مترقي مطرح ندي ټول برابر دي .

دريم جز : د عمومي اسمبلي وظايف او اختيارات :

د عمومي اسمبلي وظايف او اختيارات د ملګرو ملتونو د منشور په چوکات کي ډير په پراخ ډول ذکر شويدي عمومي اسمبله د ملګرو ملتونو په چوکات کي د زياتو مسايلو او موضوعاتو په اړوند فيصلي او پريکړي کوي ، خو د عمومي اسمبلي پريکړي او فيصلي زيات وخت توصيه آميز جنبه لري د عمومي اسمبلي وظايف او اختيارات په لاندي ډول ذکر کوو :

- عمومي اسمبله د دغه منشور د عمل په دايره کي پر هر سوال يا معاملي باندي د ځيرني واک لري او د هري هغي اداري پر اجراتو او اختياراتو باندي خبري اتري کولي شي چه ددي منشور په اثر منځته راغلي وي ، او په استثنا د هغو حالاتو (۱۲ ماده) کي ذکر شويدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه ډول سوال يا معاملي په باب د ملګرو ملتو يا د امنيت شوراي او يا د دواړو غړو ته توصيه کولاي شي .

- عمومي اسمبله د بين المللي امنيت د ساتلو په چارو کي د بي وسلو کولو يا د وسلې د تجديد په ګډون د عملي مرستي په عام اصولو باندي غور او له دغه اصولو متعلق خپلو ارکانو يا امنيه مجلس او يا دواړو ته توصيه کولي شي .

- عمومي اسمبله پر داسي موضوع باندي چه په بين المللي امنيت اړه لري او د ملګرو ملتو د کوم غړي يا امنيت شورا او يا کوم داسي مملکت لخوا چه عضويت نه لري ، (٣٥) مادي (٢) فقري په اساس ورته وړاندي شي ، خبري اتري کولي شي او د (١٢) مادي د ذکر شوي حالاتو په استثنا د دغه دول موضوع په نسبت مربوطه مملکت يا هيوادونو يا امنيت شوراي يا دواړو ته توصيه کولي شي ، هر هغه سوال به چه حل يي ضروري وي د عمومي اسمبلي لخوا پخوا تر څيړني يا وروسته تر بحث امنيت شوراي ته وليږل شي .

- عمومي اسمبله کولاي شي چه د امنيت شوراي توجه کوم داسي صورت حال ته واړوي چه د بين المللي امنيت لپاره د خطر موجب وي ، د عمومي اسمبلي هغه واک چه پدي ماده کي ذکر شويدي د(١٠) مادي عام وسعت نشي محدود کولي .

- هر کله چه د امنيت شوراي د کومي شخړي د حل په لاره کي هغه اختيارات چه تر دغه منشور لاندي ورکړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شویدي استعمال کړیوي نو عمومي اسمبله د دغي نزاع ، یا صورت حال په باب تر هغه وخته کومه توصیه او سپارښت نه کوي ، څو چه امنیت شوراي یي غوښتنه ونکړي .

– د ملګرو ملتونو سرمنشي به د امنیت شوراي په موافقه د عمومي اسمبلي په هره دوره کي د بین المللي امنیت د قیام په متعلق د هغو ټولو مسایلو خبر ورکوي چه په امنیت شوراي کي تر اجرا لاندي وي او دغه ډول به هغه وخت چه د دغو مسایلو اجراآت په امنیت شوراي کي پاي ته وریسږي ژر تر ژره عمومي اسمبلي ته ، او چه د عمومي اسمبلي د کار وخت نه وي د ملګرو ملتونه ټولو غړو ته اطلاع ورکړي .

١ – عمومي اسمبله د لاندنیو اغراضو لپاره تحقیقات او سپارښتونه کولاي شي :

– په سیاسي دګر کي د بین المللي عملي مرستي ترقي ، د بین المللي قانون اعتلا او د هغه د تدوین تشویق او ترغیب .

: – د اجتماعي ، اقتصادي ، ثقافتي ، تعلیمي او عامي روغتیا په دګر کي د بین المللي عملي تعاوون او ارتقاع او له ټولو خلکو سره د نسل جنس ، ژبي او مذهب له توپیر نه پرته د انساني ، حقوقو او اساسي خپلواکیو په ګټلو کي مرسته .

= عمومي اسمبله د(١٢) مادي تر شرایطو لاندي د کوم داسي صورت حال د پر امن تصفیي لپاره چه داسمبلي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

عقیده عمومي رفاهیت ته د زیان رسیدلو او د ملتونو تر منځ د دوستانه تعلقاتو د ورانولو سبب کیدي شي د مناسبو اقداماتو توصیه او سپارښت کولي شي ، او دغه ډول سپارښتونه د هغو مسایلو په نسبت هم کولاي شي چه ددي منشور د هغو احکام له خلاف ورزي څخه پیرا شوي وي چه په هغو کي د ملګرو ملتو اغراض ، مقاصد او اصول ښکاره شوي دي .

– عمومي اسمبله د هغو کلنیو حالاتو یا کومي خاصي واقعي رپورت اوریدلي او منلي شي چه دامنیت شوراي له خوا ورته وړاندي شي د دغه راپور له وراندي کولو سره د هغو تجویزنو کیفیت هم ضمیمه وي چه امنیت شوراي د بین المللي امنیت د قیام لپاره اختیار کړي . او یا یي طي کړي وي .

= عمومي اسمبله به د بین المللي قیمومیت د نظام په باره کي هغه وظایف اجرا کوي چه د دولسم او دیارلسم باب له مخي ورته محول شوي دي پدغو وظایفو کي د هغو سیمو د قیمومیت د فیصلو توثیق هم شامل دي ، چه فوق العاده ښه والي یا کوم بل اهمیت لري .

– عمومي اسمبله به د ملګرو ملتونو د سازمان بودیجه تر غور لاندي نیسي او منظور کوي .

– ددي موسسي د مصارفو ورکړه به د هغه تقسیم په اساس چه عمومي اسمبله یي وکړي د ملګرو ملتو په غړو باندي اړه لري .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اسمبله به د (۵۷) مادي خصوصي مجلسونو مربوط ، مالياتي يا بوديجوي انتظام تر غور لاندي ونيسي او منظوري به يي ورکړي او له دغه ډول خصوصي نماينده ګيو د عملانه موازيني تحقيق يا تنقيح به وکوي . تر څو متعلقه کميسيونو ته سپارښتونه وکولاي شي . (د ملګرو ملتونو د منشور د (۱۲_۱۷) مادي)

- همدارنګه په عمومي ډول دعمومي اسمبلي اختيارات او واکونه په دوه برخو ويشل کيږي چه په لاندي ډول يي تر مطالعه تر مطالعي لاندي نيسو :

الف : دعمومي اسمبلي خصوصي واکونه : د عمومي اسمبلي واکونه هغه واکونه او اختيارات دي چه يوازي عمومي اسمبله يي د اجرا کولو صلاحيت لري او د ملګرو ملتونو نو ارګانونه يي د اجرا کولو صلاحيت نلري .

۱- د فرعي ارګانونو منځته راوړل .

۲- د بين المللي حقوقو تدريجي جوړول (تدوين کول) او پراختيا ورکول .

۳- د ملګرو ملتونو د سازمان داخلي مسايل .

۱- د فرعي ارګانونو جوړول : عمومي اسمبله کولاي شوي چه فرعي ارګانونه منځته راوړي کولاي شو يادونه وکړو د ملګرو ملتونو د سازمان د خصوصي صندق څخه . د بين المللي خصوصي صندوق د جوړولو څخه هدف مالي پانګه ونه ده د هغه هيوادونو سره چه د ترقي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرمختګ په حال کي وي دا ارګان وروسته د ملګرو ملتونو د پراختيا د پروګرام په نوم ياد شو .

۲- د بين المللي حقوقو تدريجي تدوين او پراختيا .

عمومي اسمبله د بين المللي حقوقو د تدريجي تدوين او ترقي لپاره زمينه برابروي د همدي هدف لپاره عمومي اسمبله په ۱۹٤۷ م کي د بين المللي حقوقو په نوم يو کميسون ايجاد کړو چه ددي کميسيون اعضا د عمومي لخوا د پنځه کالو لپاره د قوي حقوق دانانو څخه انتخاب کيږي چه شمير يي ۳٤ کسانو ته رسيږي د دي کمسيون غړي د خپل دولتونو څخه نماينده ګي نه کوي بلکه د علمي لياقت او استعداد په معيار انتخاب کيږي .

د حقوق بين الملل کميسيون کلني جلسات او غوندي دايروي .

د عمومي اسمبلي لخوا ايجاد شوي کنوانسيونونه په لاندي ډول دي :

= د ۱۹۵۸ م کال د ژنيو کنوانسيون د سمندرونو او د نظارت د سيمو .

- د ۱۹۵۸ م کال د ژنيو کنوانسيون دفلات د قاره په اړوند .

- د ۱۹۵۸ م د ژنيو کنوانسيون د ماهيانو او هغه ژنديو حيواناتوپه اړه چه په آزادو اوبو کي وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

- ۱۹٦۱ م کال د وین کنوانسیون د دیپلوماتیکو اړیکو په اړوند .
- د ۱۹٦۳ م کال د وین کنوانسیون د کنسلي اړیکو په اړوند .
- د ۱۹٦۹ م کال کنوانسیون د معاهداتو د حقوقو په اړوند .

د غیر مستقلو منطقو په اړوند د عمومي اسمبلي اختیارات .عمومي اسمبله د قیمومیت لاندي سیمو په اړوند پراخ اختیارات لري .

د عمومي اسمبلي د وظایفو څخه یو داده چه هغه پریکړي تصویب کړي چه د قیمومیت نظارت ، د قیمومیت د طرز او د قیمومیت لاندي سیمو ته د هغو له مخي استقلال ورکول کیږي . همدارنکه عمومي اسمبله خود مختاره سیمو ته د استقلال ورکولو لپاره هڅي او کوښښونه کوي د مثال په ډول په ۱۹٦۰ کال عمومي اسمبلي لخوا یوه اعلامیه صادر شوه پدي اعلامیه کي راغلي وه چه هغه مستعمره سیمو ته باید آزادي او استقلال ورکړل شي ددي اعلامیي د اجرا او نظارت لپاره د استعمار د کموالي په نوم یوه کمیته جوړه شوه .

۳- د ملګرو ملتونو د سازمان داخلي مسایل : عمومي اسمبله لخوا د امنیت د شوراي د غیر دایمي غړو انتخابول ، د اقتصادي او اجتماعي شوراى اعضاوو انتخابول د نورو ادارو او تخصصي سازمانونو او هم د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملګرو ملتونو لپاره د بوديجي ترتيب کول د عمومي اسمبلي خاص صلاحيت دي .

ب: د عمومي اسمبلي مشترک صلاحيتونه او اختيارات :

د عمومي اسمبلي مهم ترين غير انحصاري صلاحيتونه دادي :

1. د بين المللي سولي او امنيت ساتل .

2. د عدالت د بين المللي محکمي دپاره د قاضيانو انتخابول .

۳- د عمومي اسمبلي سرمنشي انتخابول .

٤- د نوو غړو قبلول .

٥= د پخوانيو غړو اخراج کول .

٦= د پخوانيو غړو غړيتوب په تعليق کي اچول .

٧- د ملګرو ملتونو د منشور د اصلاح په مورد کي .

د عمومي اسمبلي د غير انحصاري واکونو په اړوند په لاندي موضوعاتو باندي بحث کوو:

١-

د عمومي اسمبلي د غير انحصاري واکونو په اړوند د منشور (١٠ او ١١) ماده داسي وضاحت لري .

- عمومي اسمبله د دغه منشور په دايره کي په هر سوال يا معاملي باندي د څيړني واک لري او د هري هغي اداري په اجرات او اختياراتو باندي خبري اتري کولي شي چه ددي منشور په اثر منځته راغلي وي او په استثنا د هغو حالاتو چه په دولسمه ماده کي ذکر شويدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه ډول سوال يا معاملي په باب د ملګرو ملتو يا د امنيت د شوراي او يا دواړو ته توصيه کولاي شي .

- عمومي اسمبله د بين المللي امنيت د ساتلو په جارو کي د بي وسلو کولو او يا د وسلي د تجدد په ګډون د عملي مرستي په عامو اصولو باندي غور او د دغو اصولو متعلق خپلو ارکانو يا امنيت شوراي او يا دواړو ته توصيه کولاي شي .

- عمومي اسمبله پداسي موضوع باندي چه په بين المللي امنيت اړه لري او ملګرو ملتو د کوم غړي يا امنيت شوراي او يا داسي مملکت لخوا چه عضويت نلري د (۳۵) مادي د دوهمي فقري په اساس ورته وړاندي شي خبري اتري کولي شي او (۱۲) مادي د ذکر شوو حالاتونو په استثنا د دغه ډول موضوع په نسبت مربوط مملکت يا هيوادونو يا امنيت شوراي يا دواړو ته توصيه کولي شي هر هغه سوال چه حل يي ضروري وي د عمومي اسمبلي لخوا پخوا تر څيړني يا وروسته تر بحث امنيت شوراي ته وليږل شي .

- عمومي اسمبله کولاي شي چه د امنيت شوراي توجو کوم داسي صورت حال ته واړوي چه بين المللي امنيت لپاره د خطر موجب وي . د عمومي اسمبلي هغه واک چه پدي ماده کي ذکر شويدي د لسمي مادي عام وسعت نشي محدود کولي (د ملګروملتونو د منشور لسمه او يولسمه ماده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حقیقت کي عمومي اسمبله د منشور د (۱۰ او ۱۱)مادو د موادو په اساس د توصي یا پریکړو چه عمومي اسمبله یي صادر کوي کولاي شي د دنیا په عمومي افکارو کي نفوذ وکړي . د بل طرفه کله چه د امنیت د شوراي فعالیتونه د کوم دایمي غړي لخوا د ویټو سره مخامخ شي او نوموړي تصمیم امنیت شوراي کي سرته و نه رسیږي نو عمومي اسمبله کولاي شي چه نوموړي قضیه کي مداخله وکړي او د لزوم په صورت کي پریکړه لیک صادر کړي .

۲- عمومي اسمبله د اول کمیټي لاره او طریقي (یعني د سیاسي او امنیتي مسایلو کمیټه) عمومي اسمبله دخپلو وظایفو په اجرا او نظارت کي د ملګرو ملتونو د سازمان ټول فعالیتونه د امنیت د شوراي فعالیتونه ، د سرمنشي فعالیتونه ، په هر کال کي تر غور لاندي نیسي او د ضرورت په صورت کي لازمي توصیه کوي .

۳- عمومي اسمبله د امنیت د شوراي غیر دایمي غړي انتخاب کوي کوم چه د بین المللي سولي او امنیت د ساتلو مسولیت په غاړه لري په حقیقت کي عمومي اسمبله د امنیت د شوراي دوه پر دري برخي غړي انتخاب کوي چه پدي ډول سره عمومي اسمبله د بین المللي سولي او امنیت په ساتلو کي دوهم نقش او رول لري په عمل کي اول نقش د امنیت شوراي لري او عمومي اسمبله دوهم نقش لري .

(c) ketabton.com: The Digital Library

× ځيني هيوادونو د عمومي اسمبلي د تدريجي اهميت لپاره د بين المللي سولي او امنيت په اړوند بعضي اقدامات کړيدي چه مهم يي په لاندي دول دي :

A - خپل منځي دوريي کميټي جوړول : ديته په پام سره چه د سوړ جنګ په جريان کي د امريکا او شوروي اتحاد تر منځ روابط ښه وه په هيڅ صورت د دي دواړه لويو هيوادو تر منځ توافق ممکن نه وه شوروي اتحاد په تکرار سره د ويټو د حق څخه استفاده کوله چه پدي کار سره يي عملاً د امنيت د شوراي فعاليتونه د فلج سره مخامخ شوي وه .

پدي وخت کي امريکا په عمومي اسمبله کي د پراخ حمايت څخه برخمنه وه .

په ۱۹٤۷ م کال امريکا وړانديز وکړ چه د مهمو مسايلو په اړوند د تصميم نيول د امنيت د شوراي څخه عمومي اسمبلي ته انتقال شي او د منشور د (۲۲) مادي په اساس دي يوه کميټه جوړه شي . ددي کميټي د جوړولو څخه هدف د کنترول ساتل وه چه عمومي اسمبلي بعضي لازم سياسي مسايل په هغوي باندي تحميل کړي .

خپل منځي دوره يي کميټه د عمومي اسمبلي د ټولو غړو څخه تشکيل شوه ولي پدي کميټه د پنځه نماينده ګانو په ځاي يوازي يو نفر د ګدون حق درلوده ددي کميټي صلاحيتونه پخپله د عمومي اسمبلي لخوا ډير محدود شوي وه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کمیټه د شوروي اتحاد لخوا بایکات شوله او د هغې جوړیدل یې د منشور د ۲۰ مادې نقض کول وګنل .

دغه ډول کمیټۀ په ۱۹۴۸ او ۱۹۴۹ کلونو کې نوې جوړه شوه ولې وروسته تر اوسه پورې ندې جوړه شوې .

عمومي اسمبله کولی شي چه د خپلو عادي غونډو او استراري غونډو په جریان کې د سولې او امنیت په رابطه مسایل تر غور او څیړنې لاندې ونیسي او لازمه توصیه وکړي .

B_ د سولې لپاره د اتحاد پریکړه لیک :

د سولې لپاره د اتحاد پریکړه لیک د ۱۹۵۰ د نومبر په ۳ نیټه د عمومي اسمبلې لخوا تصویب شو چه دې پریکړه لیک د بین المللي سولې او امنیت په ساتلو کې د عمومي اسمبلې نقش او رول زیات کړ دا پریکړه لیک د کوریا د جنګ په وخت کې چه شوروي پدې اعتراض چه د ملګرو ملتو سازمان د چین جمهوري خلق د قبلولو په سبب وتلی وه او د امنیت په شوراي کې حضور نه درلوده صادر شوله .

امریکا د ملګرو ملتو د قواوو د امیر او قوماندان په صفت وټاکل شوه . چه د جنوبي کوریا او شمالي کوریا سره جنګ وه .

شوروي اتحاد ددې اقدام د مخنیوي پخاطر بیرته د امنیت شوراي ته وګرځیده ولې امریکا دا موضوع په عمومي اسمبله کې مطرح کړه . پدې پریکړه لیک کې راغلي دي هر کله چه د امنیت شوراي ونشي چه د سولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او تجاوز د ماتولو په مقابل کي اقدام وکړي نو عمومي اسمبله د يو فوق العاده جلسي په ترڅ کي د بحران سيمي ته د قواوو لپاره تصميم نيسي دا پريکړه ليک د شوروي اتحاد د مخالفت سره په تصويب ورسيده .

C_ د مشترکو اقداماتو د کميټي جوړول :

دا کميټه د ١٤ غړو څخه جوړيږي او هغه ټولنيز فعاليتونه چه د عمومي اسمبلي په توصيه او لارښوونه سرته رسيږي هم غږي کوي . په هغه صورت کي چه سولي ته خطر وي او يا کوم يرغليز عمل صورت ونيسي او پدي حالاتو کي عمومي اسمبلي جلسه موجود نه وي . د امنيت د شوراي د ٩ غړو په توصيه يا اکثريت غړو په غوښتنه عمومي اسمبله يوه اضطراري جلسه جوړوي .

دا روش وروسته د انگلستان او فرانسي د مخالفت د امريکا د پريکړه ليک په تصويب چه په مصر باندي د نظامي عملياتو د امريکا لخوا په ١٩٥٦ د اکتوبر په ٣١ د استفادي وړ وگر ځيده .

د شوروي اتحاد د ويتو څخه د مجارستان مسله د کتني او اقدام لپاره ددي کميټي د لاري عمومي اسمبلي ته وليږل شو.

D-دعمومی اسمبلي ځانگړي بيرنۍ غونډي : د سولي د اتحاد لپاره پريکړه ليک د عمومي اسمبلي د بيرني غونډو د جوړيدو منشا نده بلکه د امنيت د شوراي له طرفه او يا د عضو هيوادونو د نماينده گانو د اکثريت په غوښتنه او يا په هغو حالاتو کي چه په امنيت شوراي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي کومه پريکړه د ويټو سره مخامخ شي البته د يو يا څو دائمي غړو لخوا د عمومي اسمبلي لخوا بيړني غونډي دايريږي . د ۱۹۹۱ م کال پوري نهه بيړني غونډي داير شويدي پنځه يي په ذکر شوي طريقه او څلور يي د سولي لپاره د اتحاد د پريکړه ليک په استناد .

۵- د عدالت د بين المللي محکمي لپاره د قاضيانو انتخابول :

د عدالت د بين المللي محکمي لپاره قاضيان د عمومي اسمبلي او امنيت شوراي لخوا انتخاب کيږي البته د عدالت د بين المللي محکمي د اساس نامي د څلورمي او څوارلسمي مادو په رنا کي .

۶- د ملگرو ملتونو د سر منشي انتخابول :

د ملگرو ملتونو سرمنشي د امنيت د شورا په توصيه باندي د عمومي اسمبلي لخوا انتخاب کيږي .

۷- د نوو غړو قبلول :

د نوو غړو قبلول د ملگرو ملتونو د غړي په حيث د امنيت د شوراي په توصيه باندي د عمومي اسمبلي لخوا منل کيږي .

۸- د غړو اخراج :

عمومي اسمبلي کولاي شي چه د ملگرو ملتونو داسي غړي چه په پرله پسي د دغه منشور له مندرجه اصولو څخه تيري کړي وي د امنيت د شوراي د غوښتني په اثر له دغه سازمان او موسسي څخه وباسي .

۹- د يو غړي هيواد غړيتوب په تعليق اچول :

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمومي اسمبله د ملګرو ملتونو هر هغه غړي چه د هغه په خلاف د امنيت شوراي عملي اقدامات کړيوي او بنديزونه يي وربانــدي لګولي وي د امنيت شوراي د غوښتني په اثر د غړيتوب د حقوقو او اختياراتو څخه منع کولاي شي او د امنيت شوراي واک لري چه د د غه حقوق او اختياراتو استعمالول بيا هم د دوهم ځل لپاره پرځاي کړي .

تر اوسه پوري د ملکرو ملتونو د سازمان هيڅ يو غړي نه اخراج شوي او نه يي عضويت په تعليق اچول شوي ولي اعتبار نامي د عمومي اسمبلي لخوا رد شويدي لکه په ١٩٧٤ م کال د سپتمبر په دريمه نيټه د جنوبي افريقا اعتبار نامه د عومي اسمبلي (XXX) ٣٢٠٧ د پريکړه ليک په واسطه د عمومي اسمبلي لخوا رد شو .

١٠- د منشور اصلاح :

د منشور د اصلاح د پاره نيټه او محل د عمومي اسمبلي د دوه پر دري رايو په واسطه او د امنيت شوراي په موافقه تعين کيږي .

د ملکرو ملتونو د سازمان د غړو څخه يو بين المللي کنفرانس جوړيږي پدي کنفرانس کي هر غړي يوازي د يوي رايي د ورکولو حق لري . (د منشور ١٠٩ ماده)

ج = په عمومي اسمبلي پوري تړلي کميټي : د عمومي اسمبلي اصلي کميټي په لاندي ډول دي .

١- د سياسي او امنيتي مسايلو کميټه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- د اقتصادي از مالي مسايلو کميټه .

۳- د انساني ، اجتماعي ، او فرهنگي مسايلو کميټه .

٤- د قيموميت مربوط کميټه .

٥- د اداري او بوديجي د امورو کميټه .

٦ = د حقوقي امورو کميټه .

۷- ځانګړي سياسي کميټه .

علاوه د پورته کميټو څخه عمومي اسمبلي دوه تشريفاتي او دوه اصلي کميټي هم لري . دوه تشريفاتي کميټي عبارت دي د عمومي کميټه او د اعتبار نامي کميټه او دوه اصلي کميټي عبارت دي د اداري او بوديجي د مسايلو کميټه او د اعضاوو د حق کميټه چه د مشورتي کميټو په نوم هم ياديږي . د عمومي اسمبلي د غوندو په اول کي عمومي کميټه د جلسه د د ستور له مخي هغه موضوعات چه په کوم اصلي کميټي پوري مربوط وي د غور او بر رسي لپاره ورته سپاري . اصلي کميټه د عضو هيوادونو د نماينده ګانو څخه جوړه شويده پدي کميټه که په اړوند موضوعاتو باندي مذاکرات سرته رسيږي او وروسته د عمومي اسمبلي عومي غوندي ته وړاندي کيږي چه په آخر کي په عومي اسمبله که د نوموړي موضوع په اړوند رايه ګيري کيږي .

د يادولو وړ ده چه په کمو مواردو کي د يوي موضوع په اړوند په عمومي اسمبله کي مذاکرات وشي . علاوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پدي کمیټو باندي عومي اسمبله کولاي شي چه د وظایفو د اجرا لپاره نوري کمیټي ایجادي کړي .

د – د عمومي اسمبلي د کار قانون :

د عمومي اسمبلي د کار قانون په لاندي ډول په مختصره توګه تشریح کوو :

عمومي اسمبله دري ډوله غونډي لري چه عبارت دي له عادي غونډي ، بیړني غونډي او بیړني اضطراري غونډي .

١- عادي غونډي : عمومي اسمبله په نورمال ډول هر کال د سپتمبر په دریمه نیټه باندي په کار شروع کوي او د عمومي کمیټو د توصیه په اساس د پاي نیټه د شروع غونډي څخه مشخص کیږي .

د عمومي اسمبلي ځاي د امریکا د نیویارک په ښار کي دي او بیړني غونډي هم پدي ځاي کي دایریږي ولي د عمومي اسمبلي جلسات د مخکنیو تصامیمو او یا د سازمان داکثریت غړو د غوښتني په اساس په نورو ځایونو کي هم دایریږي .

همدارنګه د ملګرو ملتونو هر غړي کولاي شي چه ١٢٠ ورځي مخکي د جلسي د افتتاح او شروع نیټه څخه غوښتنه وکړي چه جلسه د نیویارک په ځاي په بل ځاي کي دایر شي چه د سر منشي په واسطه به دا اطلاع نورو غړو ته رسیږي که ددي اعلان څخه وروسته تر ٣٠ ورځو پوري د سازمان اکثریت غړو موافقه وه په هماغه ترتیب جلسه دایریږي سر منشي حد اقل باید د جلسي د دایریدو څخه مخکي د سازمان غړو ته اطلاع ورکړي . عمومي اسمبله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولاي شي چه جلسه د موقت وخت لپاره په تاخير واچوي .

۲- ځانګړي غونډي : ځانګړي غونډي عمومي اسمبله هغه وخت دايروي چه د امنيت شوراي يي غوښتنه وکړي او يايي د سازمان اکثريت اعضا غوښتنه وکړي .

۳- بيړني ځانګړي غونډي : همدارنګه عمومي اسمبله کولاي شي چه ځانګړي بيړني غونډه جوړه کړي. دا غونډه (V) A۳۷۷ د پريکړه ليک په اساس باندي عمومي اسمبله بايد ۲٤ ساعته کي د امنيت شوراي او يا د سرمنشي په غوښتنه بيدون لدي چه دايمي او غير دايمي اعضا په نظر کي ونيول شي او يا هم د ملګرو ملتونو د سازمان اکثريت اعضا په نظر کي ونيول شي بايد جوړه شي .

سرمنشي حد اقل بايد ٤۰ ورځي مخکي د بيړني ځانګړي غونډي د شروع څخه مخکي جوړيږي . او حد اقل ۱۰ ورځي مخکي که داکثريت اعضاوو په غوښتنه جوړيږي د سازمان ټولو اعضاوو ته خبر ورکړي . په هغه صورت کي که غونډه د منشور د (۸) مادي په اساس جوړيږي سرمنشي بايد ۱۲ ساعته مخکي د غونډي د دايريدو څخه مخکي د سازمان اعضاوو ته خبر ورسوي .

Hafizullah kalim

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهم مبحث

د امنيت شوراى

د امنيت شوراى د ملګروملتونو د سازمان يو اصلي ارګان دى چه په نړى کښې د سولې او امنيت د ساتلو مسؤليت په غاړه لري چه دا مسؤليت د نړى لويو قدرتونو ته د دوهم نړيوال جنګ په جريان کښې پيدا شوې ؤ چه بيا د امبارتن اوکسي په نړيوال کنفرانس کښې ددې لويو قدرتونو لخوا وړاندې شو په حقيقت کښې د ملګروملتونو سازمان د تشکيل په وخت کښې داسې اورګان په نظر کښې نيول شوې ؤ چه کله بين المللي سوله او امنيت د خطر سره مخامخ کيږي سريع اقدام وکړي.

د امنيت شوراي د نړيوالې سولې او امنيت د ساتلو په منظور بين المللي بنديزونو، مسلحو قواوو او نورو پريکړه ليکونو څخه استفاده کوي.

د امنيت شوراى خپله اولينه غونډه په ۱۹٤٦م کال کښې د جنوري په ۱۷ نيټه باندى د لندن د چرچ هاوس (Church House) کښې دايره کړه ولې اوس د امنيت د شوراى دايمي کور د امريکا د نيويارک په ښار کښې دى .

د امنيت د شوراى په اړوند لاندى موضوعات تر بحث لاندى نيسو.

د امنيت د شوراى جوړښت، د رائې اخيستنه، د شوراى وظايت او اختيارات د ويتو حق .

اول جز: د امنيت د شوراى جوړښت:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امنيت شوراى د دولتونو څخه يو جوړ شوى اورګان دى چه مجموعاً (۱۵) غړي لري چه په دو برخو ويشل کيږي دايمي غړي او غير دايمي غړي چه هريو په لاندى ډول مطالعه کوو.

الف:د امنيت شوراى دايمي غړي : د امنيت شوراى دايمي غړي هغه دي چه د مربوطه دولتونو لخوا د امينت شوراى ته معرفي کيږي . د امنيت شوراى د ايمي غړي عبارت دي له : جمهوري خلق چين، فرانسه، روسيه، انګلستان او امريکا څخه يعنى ددى هيوادنو نمايند ګان د امنيت د شوراى دايمي غړي دي چه د تل لپاره د امنيت په شوراى کښې موجود وي .

د امنيت د شوراى دايمي غړي د امنيت په شوراى کښې له تل لپاره د اوسېدو او موجوديت د امتياز ترڅنګ د ويتو د حق څخه هم برخمند دي .

د پروفيسور جيساپ په قول باندې د امنيت شوراى دايمي غړو ته دا ډول امتياز پدى علت ورکړل شوې دى چه په نړى کښې د سولې او امنيت د ساتلو دنده په اول قدم کښې ددى هيوادونو په غاړه ده .

که څه هم د امنيت د شوراى پنځه (۵) دايمي غړي اوس او په تير وخت کښې په نړى کښې لوى قدرتونه ؤ ولى نشوويلاى چه دوي به په آينده کښې هم پدى ډول د نړى لوى قدرتونه پاتى شي ځکه پدى روستيو کښې په نړى کښې زيات انکشافات منځته راغلى دي او زياته هيوادونو ترقى او پرمختګ کړى دى او د امنيت د شوراى د دايمي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړو د تعداد د زیاتیدو غوښتنه یې کړیده. هغه هیوادونه چه د ترقی په حال کښې دي عبارت دي د هندوستان او برازیل څخه ولې تر اوسه پورې د امنیت د شورای په دایمي غړو کښې کوم تغیر او بدلون نده راغلې.

ب: د امنیت د شورای غیر دایمي غړي: د امنیت د شورای غیر دایمي غړي د هغو غړو څخه عبارت دی چه د مربوطه دولتونو او یا حوزو لخوا معرفي کیږي او د عمومي اسمبلې لخوا د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو په حیث تائید کیږي البته دغه معرفي شوي غړي په عمومي اسمبله کښې د نوموړو حوزو نمایندگان وي.

د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو تعداد په ۱۹٤٥م کال کښې شپږ (٦) کسان ښودل شوي ؤ ولې په ۱۹٦۳م کال د دسبر په ۱۷ نیټه د عمومي اسمبلې لخوا یوه پریکړه تصویب شوه چه پدی اصلاحیه کښې د امنیت د شورای د غیر دایمي غړو تعداد د شپږ(٦) غړو څخه لسو(۱۰) ته زیات شو خو د امنیت شورای په دایمي غړو کښې کوم تغیر او بدلون رانغلې چه پدی ترتیب سره د امنیت د شورای د غړو تعداد د یولسو(۱۱) څخه پنځلسو(۱٥) ته زیات شو.

دا تغیرات د ۱۹٦۳م تر ۱۹۷۳م کالونو په موده کښې چه د ملګروملتونو د سازمان د غړو تعداد د ۱۱۲څخه تر ۱۳٥ ته زیات شوي ؤ تر سره شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملګروملتونو عمومي اسمبله د امنیت د شورای د غیردایمي غړو په انتخاب کښې لاندې معیارونه په نظر کښي نیسي:

۱- د بین المللي سولې او امنیت او د سازمان په نورو اهدافو کښې مرسته .

۲- چوکۍ باید په جغرافیوي لحاظ په عادلانه ډول وویشل شي.

د غیر دایمي غړو انتخاب د عمومي اسمبلې د دوه ثلثه مثبت رائیو په واسطه صورت نیسي ولې د دوه ثلثه رایئو لاسته راوړل هم اسان ندي.

ځیني هیوادونو لکه لهستان په ۱۹۶۳ د اکتوبر په ۳۰ نیټه ۵۱ دور رائیه اخستنه کښې، ځیني نور هیوادونه لکه یوګوسلاویا په ۱۹۵۵ د دسمبر په ۲۱ نیټه دوره رائیه اخستنه، یونان په ۱۹۵۱م د دسمبر په ۲۱ نیټه ۱۹ دوره کښې د امنیت شورای ته د غیر دایمي غړو په صفت داخل شول.

څرنګه چه پورته ذکر شول د عمومي اسمبله د امنیت د شورای د انتخاب دپاره یو معیار په جغرافیوي لخاظ د چوکیو عادلانه ویش په نظر کښې نیسي.

ولې په عمل کښې عمومي اسمبله سیاسي او حقوقي معیارونه په نظر کښې نیسي.

مشترک المنافع هیوادونه په غیر د ۱۹٦٤، ۱۹٦٥ او ۱۹۷۲ کلونو څخه همیشه د امنیت دشورای غیر دایمي غړي اوسېدلي دي. پدې ترتیب سره د لاتیني امریکا

Hafizullah Kalim

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیوادونه، د عربو اتحاد او افریقائي هیوادونه معمولاً د امنیت د شورای غیر دایمي غړي ؤ.

د جغرافیوی معیار په نظر کي نیولو سره په ۱۹۶۵ م کال کي د امنیت د شوراي د غیر دایمي غړو جغرافیوي ویش په لاندي ډول دي .

- د لا تین امریکا هیوادونو لپاره دوه چوکۍ .
- د شرقي اروپار لپاره یوه چوکۍ .
- د غربي اروپا د پاره یوه چوکۍ
- د منځني ختیځ لپاره یوه چوکۍ
- د مشترک المنافع هیوادونو لپاره یوه چوکۍ

د ۱۹۶۳ م کال د دسمبر په ۱۷ نیټه د عمومي اسمبلي لخوا یو پریکړه لیک صادر شو چه په ۱۹۶۵ م کال د سپتمبر په اول قابل د اجرا شو پدي پریکړه لیک کي د امنیت د شوراي د غیر دایمي غړو انتخاب د جغرافیوي ویش له مخي په لاندي ډول دي .

د آسیایي او افریقایي هیوادونو لپاره پنځه چوکۍ .

د لا تین امریکا او کاریاب د دریاب د د حوزي لپاره دوه چوکۍ .

د شرقي اروپا د هیوادونو لپاره یوه چوکۍ .

د غربي اروپا د هیوادونو لپاره یوه چوکۍ .

اقیانوسیه او نورو دولتونو لپاره لکه کاناډا ، زیلاند او نورو هیوادونو لپاره یوه چوکۍ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امنيت د شوراي د دايمي او غير دايمي غړو څخه علاوه د ملګرو ملتونو د منشور يو ديرشمي مادي په اساس هر غړي هيواد د امنيت د شوراي په غونډو او مذاکراتو کي بي د رايه د ورکولو د حق څخه شرکت کولي شي خصوصاً په هغه مذکراتو کي چه د ملګرو ملتونو د کوم غړي هيواد نفع په کي وي .

همدارنکه د ملګرو ملتونو د منشور د ۳۲ مادي په اساس د دي سازمان غړي هيواد او يا که غړيتوب ونلري او د هغه اختلاف يو طرف وي چه د ملګرو ملتونو د سازمان د امنيت د شوراي د رسيدګی لاندي وي د امنيت شوراي يي بغير د رايي او نظر د ورکولو څخه دعوت کړي ترڅو په اړونده مذاکراتو کي شرکت وکړي البته هغه هيوادونه چه د ملګرو ملتونو د سازمان عضويت ونلري د امنيت شوراي کولاي شي د هغوي لپاره يوه اندازه عادلانه شرايط وضع کړي .

دوهم جز: د امنيت په شوراي کي رايه اخيستنه:

د ملکرو ملتونو د سازمان د امنيت په شوراي کي د رايو د اکثريت په واسطه تصميم نيول کيږي يعني د امنيت شوراي چه د يوي مسلي په مورد کي تصميم نيسي معيار يي د رايو اکثريت دي .

د رايو د اکثريت څرنګوالي په ټولو موضوعاتو کي يو شان په نظر کي ندي نيول شوي يعني په هغه مسايلو کي چه د کار قانون پوري اړه لري او په هغه مسايلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي چه د کار قانون پوري اړه نلري تفاوت او فرق لري .

د کار د قانون په تصميم د نهه مثبت رايو په واسطه نيول کيږي بغير لدي چه د رايو نوعيت په نظر کي ونيول شي يعني دايمي او غير دايمي غړي ، د رايو اکثريت داسي رقم دي چه سره لدي چه د امنيت د شوراي منفي رايي هم ولري په هغه مسايلو په رابطه چ د کار د قانون مطابق وي د غير دايمي غړو د نهه مثبتو رايو په واسطه تصميم نيول کيږي .

د ملکرو ملتونو د سازمان منشور د کار د قانون پوري مربوط اړوند مسايل ندي مشخص کړي او پدي برخه کي سکوت لري ليکن د امنيت د شوراي د رويه په اساس په غير د کار د قانون څخه کولي شو لاندي موِضوعات ياد کړو :

= د شوراي د غونډو پوري اړوند موضوعات د کار لپاره د لارښود انتخاب .

- د شوراي د پاره د رئيسانو انتخابول .
- د ملګرو د غړو ګډون په شوراي کي .
- يو دولت او يو شخص کډون د شوراي د کار لپاره .
- د عمومي اسمبلي د جوړښت لپاره لارښوني او هدايات .
- هر ارخيز کنفرانس جورښت په منشور کي د تجديد نظر لپاره .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سن فرانسیسکو په نړیوال کنفرانس کي په ۱۹٤٥ م کال کي یوه لیکنه ولوستل شوه چه د امنیت د شوراي د دایمي غړو د تائید وړ وګرځیده پدي لیکنه کي واضیح شوي وه چه د امنیت د شوراي د غوندو په لارښود کي هره موضوع ثبت او درج شي د شوراي د کرني او د قانون جز ګرځي .

نو پدي اساس د امنیت د شوراي د دایمي غړو څخه یو هم نشي کولاي چه د ویتو د حق په استعمال سره د هغه موضوع یوه طرحي مانع وګرځي په شوراي کي .

د نو رو موضوعاتو او مسایلو په اړوند پریکره او تصامیم پغیر د کار د قانون د رایو په اکثریت په هغه صورت کي چي د دایمي غړو څخه یو هم منفي رایه ورنکړي نیول کیږي . پدي ډول مسایلو کي که د امنیت د شوراي د دایمي غړو او غیر دایمي غړو څخه ١٤ مثبتي رایي ورکړي نو د یو دایمي غړي د منفي رایي په ورکولو باندي د نوموړي موضوع په اړه پریکړه نه کیږي او رد کیږي چه په حقیقت کي همدي عمل ته د ویتو حق ویل کیږي .

هغه مهم مسایل چه مطلق اکثریت لاسته راوړلو ته ضرورت لري له لاندي ډول دي :

- د مسایلو حل په سولیز ډول .
- اصلاح کونکي اقدامات .
- د ملکروملتونو په سازمان کي د یو دولت عضویت په تعلیق کي اچول او یا اخراج کول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امنیت د شوراي رابطه د عمومي اسمبلي سره او د سر منشي انتخابول .

دریم جز : د امنیت د شوراي وظایف او اختیارات :

د امنیت د شوراي د منشور د موادو له مخې اصلي وظیفه د بین المللي سولي او امنیت ساتل دي . علاوه د اصلي وظیفي څخه د امنیت د شوراي ټول اقدامات باید د ملګرو ملتونو د سازمان د منشور په چوکات کي اجرا شي د امنیت شوراي د ملګرو ملتونو د اهدافو او اصولو په نظر کي نیولو سره په مختلفو برخو کي لازم اقدامات ترسره کوي .

امنیت شورا د خپلي اصلي وظیفي د اجرا لپاره یعني د نړیوالي سولي او امنیت د ساتلو لپاره په لاندي دوه طریقو باندي عمل کوي .

الف: د اختلافاتو حل په سولیز ډول .

ب: د امنیت د شوراي جبري او قهرجن اقدامات .

الف: د امنیت شوراي هغه اختلافاتو د سولیز حل لپاره مداخله کوي چه ددي احتما موجود وي چه دغه اختلافات بین المللي امنیت او سوله په خطر کي اچوي . ت

د امنیت شوراي سولي ته د خطر په صورت کي د یرغلیز اقداماتو په صورت کي د دعوا یا د اختلاف طرفینو ته د اختلاف سولیز حل توسعه او لارښوونه کوي که د اختلاف طرفین اختلاف ته دوام ورکړي او بین المللي سولي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

امنیت ته خطر متوجه کړي د امنیت د شوراي د اختلاف د حل لپاره لاندي روشونو ته د مراجعي توصیه کوي .

- مذاکره
= منځګریتوب
- جوړښت او سازش
- قضايي رسیدګي
- د سیمه ایزو ادارو او یا نورو سولیزو وسایلو په واسطه اختلاف حل .

× هغه مرجع چه د بین المللي اختلافاتو اطلاع او خبر د امنیت شوراي ته ورکوي په لاندي ډول دي :

۱- د ملګرو ملتونو د سازمان هر غړي هیواد کولاي شي چه امنیت شوراي یا عمومي اسمبلي ته د نړیوال اختلاف اطلاع ورکړي .

۲- هغه هیوادونه چه د ملګرو ملتونو په سازمان کي غړیتوب ونلري د هغه اختلاف څخه چه خپله يي يو طرف وي د امنیت شوراي یا عمومي اسمبلي ته اطلاع ورکړي .

۳- عومي اسمبله کولاي شي هغه کړکیچ ته د امنیت شوراي توجو واړوي چه احتمالاً نړیواله سوله او امنیت په خطر کي اچوي .

پدي ځاي کي ددي خبري یادونه ضروري ده که د یوه اختلاف په رابطه د امنیت شوراي خپل واک استعمال کړي نو عمومي اسمبله بیا سپارښتنه نشي کولي مګر په هغه صورت کي که د امنیت شوراي غوښته يي وکړي بناً پداسي مواردو کي د عمومي اسمبلي صلاحیت دوم دي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤- د ملګرو ملتونو د سرمنشي په واسطه که کوم نړیوال کړکیچ پدي سازمان د سرمنشي په عقیده بین المللي سولي او امنیت ته خطر وي س منشي کولاي شي چه د هغه اختلاف اطلاع د امنیت شواي ته ورکړي .

وروسته له هغه چه د پورته کومي مرجع په واسطه د امنیت شوراي ته د اختلاف اطلاع ورکړل شي نو د امنیت شوراي په تشریفاتي دول د رایو په اکثریت (٩) سره پریکړه کوي چه آیا دغه د اختلاف موضوع د خپل کار په قانون کي داخل کړي او که نه .

د امنیت شوراي حق لري چه د غه اختلاف بین المللي و بولي او د خپل کار په قانون کي داخل کړي او یا هغه اختلاف بین المللي ونه بولي او هغه په هیوادونو پوري مربوط وګني نو بیا د منشور د ٢٧ مادي له مخي د امنیت شوراي د دولتونو په داخلي مسایلو کي د مداخلي حق نلري او هغه د تشریفاتي تصمیم په واسطه پریږدي او صرف نظر تري کوي .

بناً کولاي شو چه آخرني پریکړه د امنیت د شوراي په لاس کي ده هغه اختلاف او کړکیچ ته د رسیدګي په صورت کي چه نړیواله سوله او امنیت په خطر کي اچوي مجبوره ده چه د کړکیچ طرفین دعوت کړي تر څو بیدون د رایي د ورکولود حق څخه په مذاکراتو کي ګډون وکړي همدارنګه که هره مسله په شوراي کي مطرح کیږي شوراي د دعوت حق لري خصوصاً په هغه صورت کي چه نوموړي مسله د کوم غړي هیواد د منافعو لپاره موثره وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو نړيوال كړكيچ ته د رسيدگي په صورت كي بيدون لدي چه د طرفينو نظريات واوريدل شي د امنيت شوراي كولاي شي د تحقيقاتو لپاره يو فرعي اركان جوړ كړي ترڅو ذكر شوي كركيچ په رابطه لازم معلومات راټول كړي .

د امنيت شوراي يو بين المللي كړكيچ ته په لاندي مختلف طريقو رسيدگي كوي .

A= د امنيت شوراي كولاي شي چه د كړكيچ د طرفينو څخه د حل او فصل لپاره په سنتي طريقه غوښتنه وكړي . (مذاكره ، منځګريتوب ، سازش وغيره)

پدي طريقه د كړكيچ د حل روش انتخابول طرفينو ته پريښودل كيږي .

B- د امنيت شوراي كولاي شي چه د اختلاف د حل په هره مرحله كي مناسب توصيه وكړي پدي حالات كي اختلاف د حل شيوه او لاره د شوراي لخوا طرفينو ته وړانيز كيږي البته هغه لارښونه چه د امنيت شوراي يي كوي بايد دا په نظر كي ولري چه قضايي اختلافات په مكمل ډول د دعوا د طرفينو په واسطه د عدالت د نريوالي محكمي د اساسنامي په اساس دي ديوان او محكمي ته استول كيږي .

تنګه كورفو په مسله كي د امنيت شوراي د اختلاف طرفينو ته توصيه وكړو چه مسله د عدالت بين المللي محكمي ته راجع كړي. البته دا يواځني مورد دي چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

طرفینو ته دیوان ته استولو یا او ارجاع کولو توصیه د شوراي لخوا شویده .

په ۱۹۵۱ م کال د سویز د کانال په کډون د هند او پاکستان اختلاف او همدارنگه په ۱۹٤۷ م کال کي د اندونیزیا په مسله کي د امنیت شوراي ته د حاکمیت لاره وړاندیز کړي وه .

C- په هغه اختلافاتو کي چه د طرفینو حقوق د اثر لاندي راولي شوراي کولاي شي هغه مقررات چه د هغو په واسطه اختلاف حل او فصل کیږي هغه اختلاف ته درسیدگي طرزالعمل طرفینو ته توصیه کړي .

پدي ډول مواردو کي د امنیت شوراي د نیمه قضایي مرجع رول لوبوي ددي روش او طریقي څخه هغه وخت استفاده کیدي شي چه د امنیت د شوراي په عقیده نوموړي اختلاف بین المللي سوله او امنیت په خطر کي اچوي بیدون لدي فقط شوراي کولاي شي چه په مسله کي د طرفینو په رضایت دي لاري ته د رجوع توصیه وکړي .

D- د امنیت د شوراي د خوا د ملگرو ملتونو د سازمان په چوکاټ کي د اختلافاتو د حل لپاره دیو مرجع جوړول .

لکه په ۱۹٤۷م کال په اندونیزیا کي د سولي د کمیتي جوړول، د هند او پاکستان تر منځ د کشمیر د مسلي په سر . او یایي موجود ارگان ته راجع کول لکه د فلسطین مسله د امنیت د شوراي لخوا عمومي اسمبلي ته راجع کیدل .

(c) ketabton.com: The Digital Library

بناً د اختلافاتو د حل او فصل کولو لپاره د امنیت د شوراي له طرفه په سولیز ډول د امنیت د شوراي توصیه ګاني د طرفینو لپاره کومه الزامي جنبه نلري ولي د امنیت د شوراي تصامیم بیا الزامي او اجباري جنبه لري .

ب: د امنیت د شوراي له طرفه د اختلافاتو حل په جبري او قهرجن اقداماتو سره :

په هغه صورت کي چي بین المللي سوله او امنیت د کوم دولت لخوا په دنیا کي د خطر سره مخامخ کیږي نو د امنیت شوراي بیا دهغه دولت په مقابل کي بعضي قهرجن اقدامات تر اقدام لاندي نیسي او د ملګرو ملتونو د سازمان د منشور د اووم فصل مقررات تر اجرا لاندي نیسي (په هغه حالت چه د کوم دولت لخوا سولي ته تحدید ، سولي ماتول ، او یا کوم یرغلیز عمل سرته ورسیږي د امنیت شوراي د هغه دولت په مقابل کي جبري او قهرجن اقدامات سرته رسوي) . سولي ته تحدید د امنیت خرابول او یرغلیزو اعمالو په اړوند لاندي دوه نقطو ته اشاره کوو :

١- دا چي د ملګروملتونو د سازمان په منشور کي سوله نده مشخص شوي که د سولي څخه منظور بین المللي سوله وي نو کوم مواردو څخه یادونه کولي شو چه سولي ته خطر او ګواښ او خطر وي . شوراي کولاي شي چه په داخلي اختلافاتو کي چه بین المللي سوله د ګواښ سره نه مخامخ کوي وسله وال اقدام وکړي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددي امر منل به د منشور د مقاصدو خلاف وي ان تردي چه د کوريا په مسله او دهغه څخه مخکي د اندونيزيا په مسله مطرح شوي وه او د امنيت شورا د هيڅ ډول اقدام حق يي نه درلوده ځکه چه دا (۱۰۰%) په داخلي امورو کي دخالت وه بناً د ذکر شوي دليل په اساس په دوارو مرحلو کي په ضمني ډول رد شو .

همدارنکه د کانګو په بحران کي باوجود ددي چه نوموړي هيواد د ملګرو ملتونو د سازمان څخه د مداخلي غوښتنه کړي وه او د ملګرو ملتونو د سازمان په منشور يي عمل کولو بيا هم سرمنشي د دولتونو په داخلي امورو کي د عدم مداخلي د اصل له مخي دستورالعمل صادر کړ چه د سولي د ساتلو قواوو د رقيبو قدرتونو په رقابت کي ګدون ندي کړي فقط د عمومي نظم په ځاي کولو ، د افرادو ساتل او خارجي عواملو قطع کول خصوصاً بلژيک .

۲- هغه مفاهيم چه د منشور په (۳۹) ماده کي ذکر شويدي سولي ته خطر د امنيت خرابول او يرغليز اعمال يي ندي تعريف کړي .

پدي ځاي کي د يادولو وړ ده چه نه تعريف کول ددي مفاهيمو قصداً دي او د سن فرانسيسکو په کنفرانس کي خاصتاً ددي موضوع په رابطه قصداً قضاوت کول د امنيت شوراي ته انتقال شويدي پدي کنفرانس کي هغه وخت چه دي موضوع ته (سولي ته خطر ، د امنيت خرابول او يرغليز اقدامات د تعريف طرفداران بريالي نه شول په

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کسانو چه فکر یي کولو چه د یرغلیزو اعمالو فهرست برابرول امکان نلري بناً دغه موضوعات بي تعریفه باتي شول او د ملګرو ملتونو په منشور کي ځاي نه شول .

لاکن د ۱۹۵۰ م کال ګډوډیو خاصتاً د کوریا جنګ د لوي تجاوز نه مخکي د تعریف ضرورت احساس شو .

عمومي اسمبلي د۱۹۵۰ م په پیل سره دي مهم کار ته متوجه شوله چه د همدي کال څخه وروسته د تجاوز د تعریف په رابطه مباحثات شروع شول ددي مباحثاتو په نتیجه کي په ۱۹۷٤م د دسمبر په ۱٤ نیټه د عمومي اسمبلي لخوا دا پریکره ۳۳۱٤ اسمبلي لخوا دا پریکړه صادر شوله .

Hafizullah Kalim

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library